

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Saresma, Tuija

Title: Naistutkijat netissä nyrkin ja hellan väliin

Year: 2019

Version: Published version

Copyright: © Saresma & Valtiotieteellinen yhdistys, 2019

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Saresma, T. (2019, 10.1.2019). Naistutkijat netissä nyrkin ja hellan väliin. *Politiikasta*.
<https://politiikasta.fi/naistutkijat-netissa-nyrkin-ja-hellan-valiin/>

Mikä? Arkisto Juttusarjat Videot Tapahtumat Podcastit Toimitus

Kirjoittajat Poliitikasta kouluissa [Suomi](#)

NAISTUTKIJAT NETISSÄ NYRKIN JA HELLAN VÄLIIN

10.1.2019

📅 10.1.2019 👤 POLITIIKASTA 📌 ARTIKKELIT, SIITÄ VIISI, TUIJA SARESMA 💬 1

Tuija Saresma

FT, dosentti Tuija Saresma on nykykulttuurin tutkija Jyväskylän yliopistossa.

Selaa arkistoa

demokratia

Arviot

Venäjä

populismi

Euroopan unioni

Suomi

Retoriikka

Turvallisuuspolitiikka

Tutkimus

Yhdysvallat

Yliopisto

Maahanmuutto

Tasa-arvo

Terrorismi

Media

Eurooppa

Ukrainan kriisi

ilmastonmuutos

Vaalianalyysit

Ranska

Tulevat tapahtumat

Politiikan tutkimuksen päivät
2019

maaliskuu 14 | 08:00–maaliskuu 15 |
17:00

[Näytä kaikki Tapahtumat](#)

Uusimmat podcastit

”Maakuntauudistus ja vahvan valtio...
JARI AUTIONIEMI

Kuva: Matthew Brodeur / Unsplash (CC0)

Lukuaika: 5 min.

Saamiani vihaviestejä yhdistää omaan kokemukseen vetoaminen, mustavalkoisuus, vihollisen luominen ja eliitin leimaaminen. Vihaposti päätty aineistoksi tutkimukseeni ja tällä tavalla vain vahvistaa vihapuheen tutkimusta.

Verkon sukupuolittunutta naisvihaa käsittelevä [haastatteluni](#) kirvoitti mielipiteitä. Kommenttipalstalla minua [nimitetään](#) ”tutkija Tuija Saresmaksiksi” ja todetaan ”ko ’tutkijan’ olevan sekaisin. Näkemykseni ovat kuulemma ”saman arvoisia ja tasoisia” kuin ”tavallisen sossu pummin”.

Toksista maskuliinisuutta käsitellyt [juttu](#) herätti sekin kommentteja: ”Ei jumalauta mitä feminatsipaskaa tää juttu on!” ja ”Miksi en ole lainkaan yllättynyt että Jyväskylän yliopisto edustaa, ei sieltä taida yhtään pätevää ihmistä tulla”.

Sähköpostissa minua verrataan **Adolf Hitleriin**, ”niin vahvaa on vihasi”. Allekirjoittajana on ”Diplomi-insinööri ja sinua älykkäämpi mies”.

Asiantuntemustani on Twitterissä kyseenalaistanut toistuvasti [@miestentasaarvo](#). *Hufvudstadsbladetissa* ilmestyneen [jutun](#) jälkeen käyttäjä twiittasi: ”Miksi ääneen on taas päästetty Tuija Saresma, joka ei ole mikään asiantuntija, vaan miesasialiikkeen vastustaja?”

Kommentit ovat varsin maltillisia. Raflaavampia esimerkkejä tutkijoihin kohdistuvasta vihapuheesta löytyy **Emmi Niemisen** ja **Johanna Vehkoon teoksesta** *Vihan ja inhon internet* tai **Mikko E. Sovijärven** ja **Ilona Pajarin kirjasta** *Kansa raivostui. Some-raivon uhrin kertovat*.

Miksi miehiä koskeva kommentointi herättää vihaa? Miksi erityisesti naistutkijat saavat päälleen lokaa?

Haen syitä internetin ja populistisen retoriikan yleistymisestä. Ensin määrittelen vihapuhetta.

Viha leviää netissä

Vihapuhe-käsitettä käytetään eri merkityksissä. Yleensä sillä viitataan vähemmistöryhmiä leimaavaan ja halventavaan puheeseen ja näihin ryhmiin kohdistuvaan väkivaltaan yllyttämiseen. Rikoslaisissa vihapuheelle ei ole selkeää määritelmää.

Vihapuhe-sanaa käytetään yleensä rikoslakia laajemmassa merkityksessä, **tarkoittamaan** ”aggressiivisesti väritynyttä puhetta, jossa suhtaudutaan kielteisesti johonkin ryhmään tai yksittäiseen henkilöön”.

Vihapuhe ilmiönä ei ole uusi. Sanana se on kuitenkin **yleistynyt** vasta 2010-luvun Suomessa. Vihapuheen käsite lisääntyi vuoden 2015 niin kutsutun pakolaiskriisin yhteydessä. Ehkä populistinen puhe ja muukalaisviha osaltaan loivat ”kriisiä”.

Ilmapiirin muututtua vihapuhetta sallivammaksi uhkailijat esiintyvät häpeilemättä omalla nimellään sosiaalisessa mediassa.

Myös tappo- ja raiskausuhkausten esittäminen on lisääntynyt internetin aikakaudella. Uhkailut olivat aluksi usein nimettömiä, mutta ilmapiirin muututtua vihapuhetta sallivammaksi uhkailijat esiintyvät häpeilemättä omalla nimellään sosiaalisessa mediassa.

Vihapuheen aggressiivisesti latautunut sävy **liittyy** populistisen, mustavalkoisen retoriikan yleistymiseen. Esimerkeiksi uhkilla ja peloilla pelaavasta logiikasta käy tapa, jolla populistiset käsitteet ”maahanmuuttokriittinen” tai ”haittamaahanmuutto” ovat levinneet netin maahanmuuttovastaisilta sivustoilta yleiseen keskusteluun.

Vihapuhe on teko

Erotan toisistaan vihapuheen kaksi eri muotoa. Yhtäältä se on yleinen, netistä muualle mediaan ja arkielämään tihkunut puhetapa. Toisaalta vihapuhe tarkoittaa yksilöön kohdistuvia viestejä.

Vihaviestejä voidaan lähettää sähköpostitse, Messengerin välityksellä ja tekstiviesteinä, mutta myös käsin kirjoitettuna kirjeinä. Konkreettista vihapostia on rotan raadon **lähettäminen** ”vastustajalle” tai tämän läheisille.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun **mukaan** ”vihapuhe käsittää kaikki ilmaisun muodot, jotka levittävät, yllyttävät, edistävät tai oikeuttavat suvaitsemattomuuteen perustuvaa vihaa”. Se liittyy ”ihonväriin, syntyperään, kansalliseen tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai vammaisuuteen”.

Vihapuhe voi vahingoittaa jo itsessään, mutta sen tarkoitus on saada aikaan asioita. Ääriliikkeet käyttävät vihapuhetta ja siihen usein liittyvää väkivallan

00:00

00:00

1. ”Maakuntaudistus ja vahvan va... 10:14	
2. ”Naispopulistien politiikkaa – 6.9.2... 9:14	
3. ”Demokratian hauras sydän – 1.9... 13:31	
4. ”Mauno Koiviston kiistanalainen ... 20:42	
5. ”Politiikan huonosti käyttäytyvät ... 9:00	

Kaikki julkaistut podcastimme löytyvät [omalta sivultaan](#).

Politiikasta kouluissa

Politiikasta kouluissa on Poliitikasta-verkkolehden uusi toimintamuoto, jossa yläkouluille ja lukioille tarjotaan mahdollisuus saada yhteiskunnan tutkija kylään keskustelemaan oppilaiden toivomista ajankohtaisista aiheista.

Kevään 2019 vierailujen [haku](#) on käynnissä!

Lue lisää

lietsontaa yksilöiden radikalisoimiseen ja yhteiskunnallisen vastakkainasettelun lisäämiseen. Vihapuheen **pelättään** jo uhkaavan liberaaleja demokraattisia yhteiskuntia ja sananvapautta.

Vihapuhe voi vahingoittaa jo itsessään, mutta sen tarkoitus on saada aikaan asioita.

Verkon vihapuhe **kattaa** ”rasismin ja antisemitismin lisäksi myös homofobian, uskonnollisen kiihkoilun, naisvihan ja poliittisen vihapuheen”. Netissä on myös varta vasten pystytettyjä vihasivustoja (*hate sites*), esimerkiksi manosfäärin (*manosphere*) sivustoja, joiden päätarkoitus on lietsoa naisvihaa.

Akat hiljaa!

Tutkijat ovat **saaneet** osakseen uhkauksia **Spinozasta** alkaen. Nykyaika on moninkertaistanut mahdollisuuden levittää vihaa. Ennen huudeltiin haukut tutkijalle ikkunasta. Nykyisin voidaan sosiaalisessa mediassa ”maalittaa” vastustaja niin, että kuulainen seuraajajoukko lähtee mukaan netissä tapahtuvaan kimppekisaamiseen.

Tutkijoita ei viime vuosisatoina ole poltettu roviolla tai mestattu.

Sukupuolentutkimuksen professori **Andrea Petö** kuitenkin **varoittaa**, että akateeminen ympäristö ei takaa tutkijoille turvaa.

Tutkijoihin kohdistuu hiljentämisyrityksiä oikeistopopulismin noustessa myös Euroopassa. Kiinan kaltaisten keskitettyjen valtajärjestelmien ongelmana pidettyjä kriittisen tutkimuksen vaientamisyrittämiä on myös demokratioina tunnetuissa maissa.

E erityisen uhatussa asemassa ovat Petön mukaan naiset.

Vihapuhe on naispuolisiin tutkijoihin kohdistuessaan sukupuolittunutta kolmella tavalla. Ensinnäkin se kohdistuu ennen kaikkea naisiin. Miehetkin joutuvat vihapuheen kohteiksi, mutta naisiin kohdistuva vihapuhe on erilaista.

Naisiin kohdistuva vihapuhe on jo onnistunut pyrkimyksessään.

Toinen vihapuheen sukupuolittumisen tapa on se, että naisiin kohdistuva vihapuhe yhdistyy seksuaaliväkivaltaan: siinä esimerkiksi uhkaillaan raiskauksilla. Kolmanneksi huomattava enemmistö vihapostin lähettäjästä on miehiä.

Toimittaja ja tietokirjailija Vehkoo **kuvaa** vihapuheen sukupuolittumista niin, että ”naisten kokema viha ja häirintä on erilaista: seksualisoivaa ja identiteettiin kohdistuvaa”. Vehkoo muistuttaa, että naisiin kohdistuva verkkoviha on jo kaventanut sananvapautta, sillä ”naiset pelkäävät ottaa kantaa mielipiteitä jyrkästi jakaviin aiheisiin”.

Naisiin kohdistuva vihapuhe on siis jo onnistunut pyrkimyksessään.

Valkoinen heteromies ja saavutetut edut

Tasa-arvo, naisten oikeudet ja feminismi kyseenalaistavat valkoisten heteromiesten yhteiskunnassa tähän asti pitämää valtaa. Kollektiivinen usko siihen, että paikka valta-aseman huipulla kuuluu heille, on vahva. Valtansa menetystä pelkäävät taistelevat etuoikeuksiansa puolesta.

”Valkoinen heteromies” on mediakeskusteluissa toistuva figuuri, jota yhdet **puolustavat**, toiset **purkavat**. Intersektionaalinen eli eroja, niiden risteämistä ja

yhteisvaikutusta korostava näkökulma korostaa, että ei ole olemassa yhtä valkoista heteromiestä. Moninaisuutta ei kuitenkaan tunnusteta verkkovihassa, jossa ”naiset” tai ”feministit” ovat ”valkoisen heteromiehen” vastustaja.

Populistisessa puheessa syyllinen on korruptoitunut eliitti, joka asetetaan aitoa ja rehellistä ”kansaa” vastaan. Naistutkijoihin kohdistuvassa vihassa akateemisesti koulutetut naiset ja feministit kuvataan eliitiksi.

Valkoisen heteromiehen figuurissa yhdistyvät vallan neutraaleilta näyttävät kategoriat – valkoisuus, heterous ja mieheys. Oman valta-aseman ja itsestään selvänä pidettyjen etuoikeuksien tiedostamista, saati niistä luopumista, helpompaa on kuitenkin etsiä muualta syntipukki ja syyllinen ongelmille. Populistisessa puheessa syyllinen on korruptoitunut eliitti, joka asetetaan aitoa ja rehellistä ”kansaa” vastaan.

Naistutkijoihin kohdistuvassa vihassa akateemisesti koulutetut naiset ja feministit kuvataan eliitiksi. Sukupuolentutkimuksen ymmärrys sukupuolesta moninaisena ja kulttuurisesti tuotettuna on etäällä monien itsestään selvänä pitämästä sukupuolikäsityksestä. Itsestään selvänä pidetty käsitys perustuu kyseenalaistamattomaan mutu-tuntumaan ja arkihavaintoon kaksinaipaisesta sukupuolijärjestyksestä. Sitä ei haluta kyseenalaistaa.

Naisen paikka

Feministifilosofi **Iris Marion Young** tarkastelee sukupuolittunutta logiikkaa, jossa miehen omaksuma suojelijan rooli perheessä ja yhteiskunnassa edellyttää naisilta ja lapsilta tottelevaisuutta ja uskollisuutta. Patriarkaalisesta logiikan mukaan miehen suojelijan rooli asettaa suojeltavat alisteiseen asemaan.

Ydinperhe on kansakunnan pienoismalli. Molempiin liittyy oletus valkoisesta miehestä oikeutettuna hallitsijana. Nainen nöyränä suojattina maksaa suojelunsa uskollisuudella ja kuuliaisuudella.

Paitsi silloin, jos nainen uskaltautuu pois paikaltaan, julkiseen tilaan. Perinteistä sukupuolijärjestyksestä mediassa kommentoivat tottelemattomat, vikuroivat naiset ansaitsevat rangaistuksen!

Naisen ei kuulu olla äänessä, ei ainakaan miehiin liittyvissä asioissa, kuten alussa lainaamassani twiitissä todettiin. Saamissani kommentteissa haluttiin tehdä selväksi, että miehet ylipäätään ja insinöörit erityisesti ovat älykkäämpiä kuin epätiedettä tekevät feministit.

(Nais)tutkijoihin kohdistettu viha on naisen paikan osoittamista tilanteessa, jossa perinteinen sukupuolijärjestys on murenemassa.

”Miesten reviiirille” pyrkiviä naisia grittävät pitävät kurissa sekä yksittäisten vihapostien lähettäjät että masinoitujen hyökkäysten järjestäjät. Masinoinnissa ja maalittamisessa on kyse organisoidusta toiminnasta. Niissä usutetaan ”aatetovereita” yksittäisten henkilöiden kimppuun sosiaalisessa mediassa.

Emme vaikene

Saamiani vihaviestejä yhdistää omaan kokemukseen vetoaminen, mustavalkoisuus, vihollisen luominen ja eliitin leimaaminen. Näiden retoristen keinojen taustalla on oikeistopopulistinen traditionalismi. Siinä maalataan ihannekuvaa menneisyydestä, jota ei todellisuudessa ole ollut, ja nostalgisoidaan

kuvitteellista aikaa, jona miehet olivat miehiä ja naiselliset naiset olivat heidän alamaisiaan.

Naisten tulo mukaan julkiseen keskusteluun todistaa, että tuohon kuvitteelliseen menneisyyteen ei ole paluuta. Naistutkijoihin kohdistuva vihapuhe on yritys näyttää naisille paikka, palauttaa heidät nyrkin ja hellan väliin.

Yhteiskunnassa on herätty huomaamaan, että vihapuheelle on tehtävä jotakin. Esimerkiksi MV-lehden päätoimittajan **Ilja Janitskinin** lokakuussa saama **tuomio** ”loukkaavien ja rasististen kirjoitusten” julkaisemisesta, valheellisten tietojen levittämisestä sekä halventavista vihjailuista on tärkeä askel.

Vaikka monia (nais)tutkijoita on saatu vaikenemaan, viime vuosina vihapuheen kohteet ovat alkaneet tulla esiin.

Meitä ei vaienneta, kuten todetaan **verkkoviha.fi-sivustolla**. Se on vapaaehtoisuuteen perustuva tukisivusto verkkovihan uhreille. Meitä ei vaienneta ry:n puheenjohtaja **Hanna Huuonen** ja varapuheenjohtaja **Saara Särmä** tunnetaan siitä, että he ovat joutuneet verkkovihan kohteiksi, mutta eivät ole suostuneet uhreiksi.

Mahdolliset tätäkin juttua kommentoivat vihapostit päätyvät aineistoksi tutkimukseeni. Vihapuheen kohteeksi joutuminen myös vahvistaa vihapuheen ja sen sukupuolittumisen tutkimusta.

FT, dosentti Tuija Saresma on nykykulttuurin tutkija Jyväskylän yliopistossa ja valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan rahoittamassa hankkeessa ”Viha vallassa: yhteiskunnan päätöksentekoon vaikuttamaan pyrkivä vihapuhe”.

*Kirjoitus on osa **Siitä viis -hankkeen** toteuttamaa **Kun tutkija kohtaa vihaa -sarjaa**.*

Lisää aiheesta

Digiaktivismia iholla: verkko poliittisessa vaikut...

Primus inter pares – viisi Naispopulistien tulokulmaa arkkipiispan... politiikkaa

Vihapuhe, netin törkymegafoni ja tutkijoiden sensu...

Jaa tämä:

INTERNET, KUN TUTKIJA KOHTAA VIHAA, SUKUPUOLI, VIHAPOSTIA, VIHAPUHE

1 Comments

Kommentoija
10.1.2019 AT 10:59

Vastaa

Hyvä ja mielenkiintoinen juttu, kiitos! Kuulun heihin, jotka vihapuhe on hiljentänyt. En vaan jaksata kommentoida esimerkiksi uutisia omalla nimelläni enää, koska en halua altistua vihapuheelle. Kiitos kun te jaksatte.

Leave a comment

Your email address will not be published.

Comment

Name *

Email *

Website

Ilmoita sähköpostilla tulevista kommentteista.

Ilmoita sähköpostilla uusista postauksista.

Lähetä kommentti

Seuraa meitä Facebookissa

Poliitikasta
5,629 likes

Like Page Send Message

2 friends like this

Seuraa meitä Twitterissä

Twiiitit käyttäjältä @Poliitikasta_fi

Politiikasta uudelleentwiittasi

TutkitustiLIVE
@TutkitustiLIVE

Vastauksena käyttäjälle @TutkitustiLIVE

Tiedeviestinnän hengessä tuli myös muistutus tiedon voimasta ja siitä, että kansantajuista tutkittua tietoa on runsaasti tarjolla esim. @Poliitikasta_fi ja @biosresearch #tieteidenyo

13 h

Politiikasta uudelleentwiittasi

Dr. Samu Pehkonen
@pehkossa

Vastauksena käyttäjälle @pehkossa

Upota Näytä Twitterissä

Meistä

- [Etusivu](#)
- [Mikä?](#)
- [Arkisto](#)
- [Videot](#)
- [Tapahtumat](#)
- [Podcastit](#)
- [Toimitus](#)
- [Kirjoittajat](#)
- [Poliitikassa kouluissa](#)
- [Terms & Privacy Policy](#)

Seuraa meitä

Politiikassa kouluissa

Kevään 2019 vierailujen [haku](#) on käynnissä!

[Lue lisää](#)

@ Poliitikasta.fi ISSN 2323-7090